EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.12.3.
COM(2025) 737 final

A BIZOTTSÁG ÉVES FELÜLVIZSGÁLATA

az 1233/2011/EU rendelet értelmében a tagállamok exporthitelekre vonatkozó éves tevékenységi jelentéseinek tekintetében

1. Bevezetés

A hivatalosan támogatott exporthitel-tevékenységek 2024. évi felülvizsgálata a hivatalosan támogatott exporthitelek terén bizonyos iránymutatások alkalmazásáról szóló, 2011. november 16-i 1233/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján készült. A felülvizsgálat kiterjed a tagállamok exporthitel-ügynökségei által végzett, hivatalosan támogatott exporthitel-tevékenységekre, és a tagállamok által a Bizottság rendelkezésére bocsátott éves tevékenységi jelentésekben – szintén a rendelet alapján – szolgáltatott információkon alapul. A jelentések a tagállamokkal elfogadott egységesített sablon (más néven: ellenőrzőlista-sablon) alapján készültek, amelyet idővel felülvizsgáltak és kibővítettek. A 2023 óta használatos jelenlegi sablon további elemeket tartalmaz, amelyek közül ki kell emelni a hivatalosan támogatott exporthitel-tevékenységek ágazatonkénti, éghajlat-orientált felülvizsgálatát és a harmonizáltabb pénzügyi beszámolást.

2. A 2024-es naptári év vonatkozásában kapott éves tevékenységi jelentések

2024-ben huszonegy tagállam volt képes hivatalosan támogatott exporthitelt nyújtani a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló megállapodás (a továbbiakban: megállapodás) alkalmazási körén belül: Ausztria, Belgium, Csehország, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Lengyelország, Luxemburg, Magyarország, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Szlovákia és Szlovénia. Mindannyian benyújtották a 2024. évre vonatkozó éves tevékenységi jelentést.

A többi tagállam – Bulgária, Ciprus, Írország, Lettország, Litvánia és Málta – megerősítette, hogy nincs olyan ügynökségük, amely képes lenne hivatalosan támogatott exporthiteleket nyújtani.

3. Az éves tevékenységi jelentések elemzése

a) Általános tájékoztatás

2024-ben az exporthitel-ügynökséggel rendelkező tagállamok a támogatást főként tiszta fedezetként nyújtották, vagyis exporthitel-garancia és/vagy -biztosítás formájában (kivéve Görögországot, amelynek exporthitel-ügynöksége nem nyújt a megállapodás hatálya alá tartozó pénzügyi támogatást). E tagállamok közül tizenkettő (Belgium, Csehország, Dánia, Finnország, Franciaország, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Szlovákia, Spanyolország és Svédország) hivatalos finanszírozási támogatást, vagyis közvetlen finanszírozást, exportügyletekkel kapcsolatos kereskedelmi hitelekhez refinanszírozást vagy kamattámogatást is nyújtott. Emellett néhány tagállam (Ausztria, Dánia, Franciaország, Magyarország, Lengyelország, Spanyolország) kötött segélyeket, vagyis az OECD-megállapodásban szabályozott típusú, kedvezményes elemet tartalmazó exporthitelt is nyújtott.

Az OECD és az EU tagjai által alkalmazott gyakorlatok harmonizációját a megállapodás és a jó kormányzásra vonatkozó három OECD-ajánlás[1] biztosítja. A kormányok e kereten belül ugyanakkor saját politikákat dolgoznak ki. A legtöbb exporthitel-ügynökség az OECD-

[1] OECD-ajánlás a hivatalosan támogatott exporthitelekre, valamint a környezeti és társadalmi átvilágításra vonatkozó közös megközelítésről; ajánlás a fenntartható hitelezési gyakorlatokról és a hivatalosan támogatott exporthitelekről; ajánlás a megvesztegetésről és a hivatalosan támogatott exporthitelekről.

iránymutatásokban foglaltakon túl további szabályokkal rendelkezik, például a nemzeti és helyi tartalomra vonatkozóan, és szigorúbb normákat alkalmaz, többek között annak érdekében, hogy tükrözze saját nemzeti politikáit és nemzetközi kötelezettségvállalásait, például az Egyenlítői alapelveket (vagyis azt a kockázatkezelési keretet, amelyet a pénzügyi intézmények a környezeti és társadalmi kockázatok azonosítására, értékelésére és kezelésére használnak a Világbank-csoport keretében működő Nemzetközi Pénzügyi Társasághoz kapcsolódó projektek finanszírozása során). Egyes exporthitel-ügynökségek meghatározott ágazatokhoz vagy célkitűzésekhez igazított programokat kínálnak. Ezt a megállapodásban foglalt különböző ágazati megállapodások, az együttbiztosítási struktúrák vagy a stratégiai irányvonalak sajátosságai indokolhatják.

Az exporthitel-ügynökségek szervezeti felépítése és a támogatásnyújtás szabályozása tagállamonként eltérő. A hivatalosan támogatott exporthiteleket a tagállamokban huszonhét szerv kezeli, amelyek vagy állami ügynökségek, vagy közmegbízás és kormányzati felügyelet alatt működő magánvállalkozások. Ezeket a szerveket az 1. melléklet tartalmazza. A fedezetet és finanszírozást egyaránt biztosító tagállamokban a finanszírozást rendszerint egy erre szakosodott intézmény végzi, néhány esetben EXIM (export-import rövidítése) bank néven.

b) A hivatalos támogatás volumene

Az exporthitel-ügynökségek által nyújtott hivatalos támogatásról az éves tevékenységi jelentések a tagállamok nemzeti jogszabályi keretével és szervezeti struktúrájával összhangban szolgáltatnak releváns pénzügyi információkat. A Bizottságnak nincs észrevétele a 2024-es éves tevékenységi jelentések pénzügyi szempontjaival kapcsolatban.

Az alábbi táblázat a megállapodás 5. cikkének 1. pontja szerinti tiszta fedezetként nyújtott hivatalos támogatásról ad képet, ismertetve a legnagyobb támogatást nyújtó uniós országok 2024. december 31-i teljes névleges kockázati kitettségét:

1. táblázat. A 2024-ben tiszta fedezetként nyújtott hivatalos támogatás volumene az EU egészében és egyes tagállamokban (millió EUR)

A legnagyobb támogatást nyújtó uniós országok a teljes névleges kockázati kitettség szerint

Teljes tiszta fedezeti kitettség az EU-ban	*370 060*
Olaszország	93 606
Németország	73 800
Franciaország	66 872
Svédország	42 900
Hollandia	25 292

Az alábbi táblázat a megállapodás 5. cikkének 2. pontja szerinti hivatalos finanszírozási támogatásról ad képet, ismertetve a legnagyobb támogatást nyújtó uniós országok hivatalosan támogatott hitelportfóliójának 2024. december 31-i névleges értékét:

2. táblázat. A 2024-ben hivatalos finanszírozási támogatásként nyújtott hivatalos támogatás volumene az EU egészében és egyes tagállamokban (millió EUR)

A legnagyobb támogatást nyújtó uniós országok a hivatalosan támogatott hitelportfólió névleges értéke szerint

Teljes hitelportfólió az EU-ban	*103 618*
Olaszország	43 528
Franciaország	17 192
Németország	15 991

Svédország	8 853
Finnország	6 583

Fontos megjegyezni, hogy az 1. és a 2. táblázat számainak összesítése nem ad pontos képet az exportügyletekhez nyújtott támogatás összértékéről, mivel előfordulhat, hogy egy tagállam egy adott exportügyletet közvetlen finanszírozással és tiszta fedezettel is támogat. Emellett ezek a táblázatok csak a megállapodás hatálya alá tartozó pénzügyi termékeket veszik figyelembe, kizárva az exporthitel-ügynökségek által esetleg kínált egyéb pénzügyi termékeket, például a rövid távú exporthiteleket vagy a katonai felszerelések és mezőgazdasági áruk exportjához nyújtott hivatalos támogatást.

Az alábbi táblázat a hivatalos támogatás volumenváltozásáról ad képet, ismertetve a legnagyobb támogatást nyújtó uniós országok által a megállapodás keretében 2024-ben, új exporthitel-kötelezettségvállalások révén támogatott ügyletek értékét:

3. táblázat. Az uniós tagállamok által 2024-ben az OECD-nek bejelentett új kötelezettségvállalások (millió EUR)

Legnagyobb uniós exporthitelnyújtók – OECD-megállapodás szerinti exporthitelek

	Exporthitel-tranzakciók száma összesen	Exporthitellel támogatott projektek teljes összesített hitelértéke
Az EU-ban bejelentett új kötelezettségvállalások összesen	*1 568*	*53 007*
Franciaország	168	18 756
Olaszország	371	11 368
Svédország	344	8 075
Németország	254	6 800
Finnország	14	2 092

c) Az éghajlat-politikai célkitűzések figyelembevétele

2022. március 15-én az Európai Unió Tanácsa az exporthitelekről szóló következtetéseiben[2] felvázolt, exportfinanszírozásra vonatkozó uniós éghajlati paktum részeként több kötelezettségvállalásról tett említést. Többek között jelezte, hogy a tagállamok a szóban forgó éves felülvizsgálattal összefüggésben „készek arra, hogy bővítsék [...] éves jelentéseiket a hivatalosan támogatott exporthitel-tevékenységeik ágazatonkénti [...] éghajlat-orientált felülvizsgálatával”, amelyet 2023 óta a gyakorlatba is átültettek. Az említett következtetések egy másik eleme a tagállamok azon kötelezettségvállalása volt, hogy 2023 végéig nemzeti politikájukban meghatározzák „saját, tudományosan megalapozott határidőiket a fosszilis tüzelőanyagokat felhasználó energiaágazat projektjeihez nyújtott, hivatalosan támogatott exporthitelek megszüntetésére, kivéve a korlátozott és egyértelműen meghatározott, a globális felmelegedés tekintetében megállapított 1,5 °C-os határértékkel és a Párizsi Megállapodás céljaival összeegyeztethető körülmények között megvalósuló projekteket”.

[2] A Tanács 2022. március 15-i következtetései az exporthitelekről

Éves tevékenységi jelentésében 16 tagállam (Ausztria, Belgium, Dánia, Finnország, Franciaország, Hollandia, Horvátország, Luxemburg, Magyarország, Németország, Olaszország, Románia, Spanyolország, Svédország, Szlovákia és Szlovénia) számolt be arról, hogy közzétett erre irányuló politikát. A többi tagállam vagy azt tüntette fel, hogy nincs érdekeltsége a fosszilis tüzelőanyagokat felhasználó energiaágazatban vagy azt, hogy nem nyújtott hivatalosan támogatott exporthitelt.

Ami a szénágazatot illeti, a megállapodás értelmében a kibocsátáscsökkentés nélküli széntüzelésű erőművekkel kapcsolatos projektek 2021 óta csak akkor támogathatók, ha csökkentik a szennyezést vagy kibocsátáscsökkentő rendszereket létesítenek, és nem növelik az erőművek hasznos élettartamát vagy kapacitását. A legtöbb tagállam azonban a szén kivezetése kapcsán a megállapodásnál szigorúbb szabályokat alkalmaz az éghajlattal kapcsolatos szakpolitikáiban, és az értékláncot teljes egészében kizárja a finanszírozási körből. 2024-ben az európai exporthitel-ügynökségek nem jelentettek be ügyletet szénalapú energiaágazattal kapcsolatos (például feltárási, kitermelési, szállítási, elosztási infrastruktúrával összefüggő tárolási, finomítási, elosztási és villamosenergia-termelési) projektek vonatkozásában.

Az olajágazat tekintetében 16 tagállam határidővel vállalta a támogatás megszüntetését. 11 tagállam (Belgium, Dánia, Finnország, Franciaország, Hollandia, Luxemburg, Magyarország, Németország, Olaszország, Spanyolország és Svédország) vállalta, hogy többé nem támogatja ezeket a projekteket. A többi tagállam fenntartotta annak lehetőségét, hogy – legfeljebb 2030-ig – még finanszírozzon ilyen ügyleteket, de 2024-ben egyikük sem jelentett be olajjal kapcsolatos ügyletet az érintett ágazatokban.

A gázágazat tekintetében a fent említett 11 tagállam egyértelműen vállalta, hogy befejezi az erőmű- és értéklánc-projektek finanszírozását. Ugyanakkor néhány ország (Dánia, Finnország, Hollandia, Luxemburg és Németország) exporthitel-ügynöksége korlátozott feltételekkel fenntartja a támogatásnyújtás lehetőségét, például a csökkentett kibocsátással járó villamosenergia-termelés, a legszegényebb országok fejlődése vagy olyan projektek esetében, amelyeknél a földgáz az 1,5 °C-os célkitűzéssel összhangban lévő átmeneti megoldás része: néhányuk rögzíti, hogy a fogadó ország nemzetileg meghatározott hozzájárulása nem lehet kritérium, és az 1,5 °C-os pályával való összhangot ők fogják értékelni. Spanyolország ugyanakkor szigorúbb korlátozásokat vezetett be az upstream és a midstream tevékenységekre. A többi tagállam, csakúgy, mint az olaj esetében, fenntartotta annak lehetőségét, hogy – legfeljebb 2030-ig – még finanszírozzon ilyen ügyleteket, de 2024-ben egyikük sem jelentett be gázzal kapcsolatos ügyletet az érintett ágazatokban.

Az exporthitel-ügynökségek 2024-ben tizennégy, exporthitellel támogatott olaj- és gázipari ügyletet jelentettek be, amelyek teljes hitelértéke 1 176,2 millió EUR-t tett ki:

Nyújtó tagállam	Az ügyletek értéke	A projekt típusa
Belgium és Németország	138,7 millió EUR (Belgium) és 265,2 millió EUR (Németország)	Gőzfejlesztők és turbina kombinált ciklusú gázerőműhöz
Finnország (két projekt)	73,8 millió EUR	Meglévő gázerőmű korszerűsítése és felújítása (az erőmű teljesítményének megváltoztatása nélkül)

Németország (két projekt)	21,3 millió EUR	Két upstream gázprojekt
Németország	21,4 millió EUR	Mobil gázvezeték telepítése
Olaszország	605,8 millió EUR	Gázkitermelésre szolgáló víz alatti csővezeték telepítése
Hollandia (négy projekt)	20,9 millió EUR	Négy upstream olajprojekt
Hollandia (három projekt)	29,1 millió EUR	Három midstream olajprojekt

Finnország (az első projekt esetében) és Németország azért támogathatta ezeket a projekteket, mivel a támogatásra az éghajlat-politikai stratégiáik bevezetése előtt vállaltak kötelezettséget; vagyis amikor a követelmények még nem voltak alkalmazandók. Belgium és Olaszország azzal indokolta a támogatást, hogy a jóváhagyáskor még nem volt tilos az adott tevékenység támogatása, azt éghajlat-politikájuk 2025 végéig lehetővé tette. A második finn projekt és (egy kivételével) a legtöbb holland projekt kivételesen elfogadhatónak minősül, mivel meglévő infrastruktúra ellátására vonatkozik, és javítja az infrastruktúra környezeti teljesítményét és/vagy biztonságosságát és/vagy egészségvédelemhez való hozzájárulását, de nem növeli annak gazdasági élettartamát. A fennmaradó holland projektet a meglévő fosszilis infrastruktúrát kiszolgáló konkrét hajókra vonatkozó kivétel alapján hagyták jóvá.

Az adatszolgáltató tagállamok minden ügylet tekintetében megjegyezték, hogy a más társadalmi és környezeti hatások esetében alkalmazotthoz hasonló éghajlatvédelmi átvilágítási eljárást végeztek.

Az exporthitel-ügynökségek a fosszilis energiaágazatra vonatkozó korlátozásokon kívül olyan ösztönző programokkal is előmozdítják az éghajlatbarát ügyleteket, amelyek részletei túlmutatnak az éghajlatváltozással kapcsolatos ágazati megállapodásban engedélyezett futamidő-hosszabbításon. Egyes exporthitel-ügynökségek például növelik a nemzeti szabályok rugalmasságát az éghajlatbarát ügyletek tekintetében: növelik a maximális hitelösszeget és a fedezeti arányt, minimalizálják a kockázati felárat, és lehetővé teszik a tanulmánykészítési költségek megtérítését.

Konkrétabban: 2024-ben hat ország 53 projektet finanszírozott az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás ágazatában (amely ágazatok az éghajlatváltozással kapcsolatos ágazati megállapodás szerint értendők), 4 247 millió EUR összértékben (ez a fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos projektekre vonatkozó hitelérték közel négyszerese). A projektek túlnyomó része a megújuló energiával volt kapcsolatos (42 ügylet, 2 928 millió EUR hitelérték).

d) Egyéb környezeti kockázatok kezelése

A hivatalosan támogatott exporthitelekre, valamint a környezeti és társadalmi átvilágításra vonatkozó közös megközelítésről szóló OECD-ajánlás közös elveket határoz meg a környezeti és társadalmi átvilágításra vonatkozóan. A tagállamok betartják az ajánlást, és azonosítják és kezelik a hivatalos támogatás iránti kérelmekkel kapcsolatos lehetséges hatásokat és kockázatokat. Az ajánlás elismert normákra támaszkodik, például a Nemzetközi Pénzügyi Társaság környezeti és társadalmi teljesítményszabványaira, a Világbank-csoport környezetvédelmi, egészségügyi és biztonsági iránymutatásaira, a Világbank védintézkedéseire, valamint a Világbank környezetvédelmi és szociális normáira. Az ajánlás olyan kulcsfontosságú környezeti kérdésekkel foglalkozik, mint a légköri kibocsátás (beleértve az üvegházhatásúgáz-kibocsátást), az erőforrás-hatékonyság, a hulladékgazdálkodás, a zaj és rezgések, a veszélyes anyagok kezelése, az ökoszisztémákra gyakorolt hatások, a biológiai sokféleség védelme és a természeti erőforrások jelentős mértékű felhasználása. Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási követelményeket is tartalmaz, amelyek biztosítják, hogy a projektgazdák képesek legyenek a környezeti hatások megelőzése és mérséklése érdekében megfelelően reagálni a balesetekre és a szükséghelyzetekre.

Az exporthitel-ügynökségek átvilágítási szabályzatai és kockázatértékelési eljárásai elsősorban az ajánláson alapulnak, még ha annak szerepe nem is kizárólagos, és a szakpolitikák más előírásokat és az uniós vívmányokat is figyelembe veszik. A hivatalosan támogatott exporthiteleket nyújtó összes tagállam az ajánlás környezeti dimenziójának való megfelelésről számolt be, és arról, hogy a környezeti dimenzió szerves részét képezi átvilágítási és kockázatkezelési rendszerüknek és döntéshozatali folyamatuknak. Az előzetes értékelési eljárások a hivatalosan támogatott exporthitel iránti kérelem típusától, nagyságrendjétől és kategóriájától függenek. A kockázatokat beazonosítják, besorolják és értékelik, mindez pedig hatással lehet a támogathatóságra. Valamennyi uniós exporthitel-ügynökség megerősítette, hogy minden hivatalosan támogatott exporthitel iránti kérelmet megvizsgáltak annak megállapítása érdekében, hogy kell-e végezni környezeti állapotfelmérést.

Az ajánlás alapján az exporthitel-ügynökségek ezeket a kérelmeket a potenciális negatív környezeti hatásuktól függően három kockázati kategóriába – magas („A” kategória), közepes („B” kategória) vagy alacsony („C” kategória) – sorolják. Sok tagállam arról számolt be, hogy az ajánlást annak alkalmazási körénél tágabban alkalmazza, többek között a besorolást az összes ügylet esetében elvégzi, ideértve azokat is, amelyek támogatása nem éri el a 10 millió SDR-t, és amelyekre egyébként az átvilágítási szakasz nem terjedne ki. A tagállamok arról számoltak be, hogy az ajánlás 18. cikkével összhangban környezeti és társadalmi hatásvizsgálatot végeztek minden olyan „A” kategóriába tartozó kérelem esetében, amelyre vonatkozóan az exporthitel-ügynökség végleges kötelezettségvállalást tett. A „B” kategóriába tartozó kérelmek esetében a tagállamok arról számoltak be, hogy a kérelmezők az ajánlás 19. cikkével összhangban minden esetben elegendő információt szolgáltattak a projekt releváns környezeti hatásairól. Az említett projekteket finanszírozó exporthitel-ügynökségek arról számoltak be, hogy az „A” vagy „B” kategóriába tartozó projekteknek való támogatásnyújtásról szóló döntés meghozatala előtt minden esetben – vagy egy belső független szerv vagy egy külső tanácsadó által végzett átvilágítási jelentés révén, amely szerv/tanácsadó kedvező véleménye feltétele a támogatás nyújtásának – értékelték az ügyletek átvilágításából és felülvizsgálatából származó információkat. A releváns információkat a környezeti és társadalmi hatásvizsgálatról szóló jelentésekből, valamint az exporthitel-ügynökségek kéreleműrlapjaiból és kérdőíveiből, továbbá másodelemzések, helyszíni látogatások és a külső tanácsadók által elvégzett kutatások keretében, illetve a kérelmezőkkel folytatott közvetlen kommunikáció során gyűjtötték össze.

Csak Svédország számolt be arról, hogy a védett természeti területekkel és az emberi jogokkal kapcsolatos kockázatok nem megfelelő kezelése miatt utasított el egy bányászati projektre vonatkozó kérelmet. Svédország más projekteket azért utasított el, mert nem voltak összeegyeztethetők a fosszilis tüzelőanyagokra vonatkozó szakpolitikákkal. Emellett olyan, csekély mértékű meg nem felelésre is volt példa, mint az adatszolgáltatási vagy a jelentéstételi határidők elmulasztása. A meg nem felelés eseteinek orvoslása a projekt szponzoraival egyeztetve és adott esetben a tagállam nagykövetségének segítségével történik, nyomon követéssel járó korrekciós intézkedések és kockázatcsökkentő intézkedések kidolgozása, a támogatás felfüggesztése vagy a kártalanítás megtagadása révén, bár ez utóbbiakat nem alkalmazták a jelentéstételi időszak alatt.

e) Társadalmi és emberi jogi átvilágítás

A közös megközelítésről szóló OECD-ajánlás a környezeti dimenzió mellett 2012 óta meghatározza a társadalmi átvilágításra vonatkozó elveket is. Az ajánlás kiterjed a projektekkel kapcsolatos potenciális kulcsfontosságú társadalmi hatásokra – többek között a munkafeltételek (pl. tisztességes bánásmód, hátrányos megkülönböztetés, egyesülési szabadság, kollektív tárgyalás, a munkavállalók elszállásolása), a közösségi egészségügy, a biztonság és védelem (pl. betegségeknek való közösségi kitettség, biztonsági személyzet alkalmazása), a földvásárlás és a kényszeráttelepítés (pl. lakóhelyelhagyás, gazdasági migráció), az érintett közösségekkel való megfelelő együttműködés (pl. tájékoztatáson alapuló konzultáció és részvételi folyamat, panasztételi mechanizmus), az őslakos népek (pl. szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló beleegyezési folyamat) és a kulturális örökség területére. Ezenfelül a projektekkel kapcsolatos kulcsfontosságú emberi jogi hatásokkal, többek között a kényszermunkával, a gyermekmunkával, a nemi kérdésekkel, valamint a munkahelyi egészséggel és biztonsággal kapcsolatos életveszélyes helyzetekkel is foglalkozik. Különös figyelmet fordít a veszélyeztetett csoportokra is.

Az exporthitel-ügynökségek által jelentett átvilágítási gyakorlatok hasonlóak a környezeti kockázatokra vonatkozókhoz. Mind a húsz adatszolgáltató, hivatalos támogatást nyújtó tagállam a közös megközelítésről szóló OECD-ajánlás társadalmi és emberi jogi dimenziójának való megfelelésről számolt be, és arról, hogy a társadalmi és emberi jogi dimenzió szerves részét képezi a döntéshozatali, az átvilágítási és a kockázatkezelési rendszereiknek. Valamennyien megerősítették, hogy minden kérelmet megvizsgáltak annak megállapítása érdekében, hogy el kell-e végezni társadalmi és emberi jogi állapotfelmérést. Beszámoltak arról, hogy az „A” kategóriába tartozó összes kérelem esetében környezeti és társadalmi hatásvizsgálatot készítettek. A „B” kategóriába tartozó kérelmeket illetően arról számoltak be, hogy a kérelmezők minden esetben elegendő információt szolgáltattak a projekt releváns hatásainak kezeléséhez. A tagállamok beszámolói szerint a potenciálisan kedvezőtlen társadalmi és emberi jogi hatást gyakorló, „A” vagy „B” kategóriába tartozó projekteknek való támogatásnyújtásról szóló döntés meghozatala előtt az exporthitel-ügynökségeik minden esetben értékelték az átvilágításból és a felülvizsgálatból származó információkat, mint ahogy a környezeti kockázatok esetében is.

A tagállamok 2024-ben nem számoltak be a szociális és emberi jogi átvilágítási eljárásaik során tapasztalt tartós meg nem felelésről, kivéve a korábban már említett svéd bányászati projekt esetét (amely a projekt elutasításához vezetett). Néhány exporthitel-ügynökség arról számolt be, hogy bizonyos ügyletek nyomonkövetési szakaszában az elfogadott intézkedésektől és a nemzetközi standardoktól való eltérésekkel szembesült, és eseti alapon hozott intézkedéseket (például fokozott figyelmet fordított a konkrét kérdésekre, és meghosszabbította az eredmények elérésére megállapított határidőket).

Két kivétellel az összes exporthitel-ügynökség biztosít konzultációs vagy panasztételi lehetőséget az érintett közösségek számára. A projektszponzorokat minden esetben felkérik, hogy az exporthitel-ügynökség részvételétől függetlenül vezessenek be mechanizmusokat. A tagállamok a 2024. évi tevékenységi jelentésükben nem számoltak be kapott panaszokról a Bizottságnak.

f) Megvesztegetés elleni intézkedések

Valamennyi, hivatalos támogatást nyújtó tagállam a megvesztegetésről és a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló OECD-ajánlásnak való megfelelésről számolt be. Az említett ajánlás a hivatalosan támogatott exporthitelekkel kapcsolatos megvesztegetés visszaszorítását célzó átvizsgálást, átvilágítást, értékelést és a támogathatóságra vonatkozó döntéshozatalt érintő intézkedéseket tartalmaz. Ez különösen annak ellenőrzését jelenti, hogy az ügyletekben részt vevő felek nem szerepelnek-e a multilaterális pénzügyi intézmények tiltólistáján.

g) Fenntartható hitelezési gyakorlatok

Valamennyi, hivatalos támogatást nyújtó tagállam a fenntartható hitelezési gyakorlatról és a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló OECD-ajánlásnak való megfelelésről számolt be. Az ajánlás célja biztosítani, hogy az alacsonyabb jövedelmű országok fejlesztési szükségleteinek finanszírozása anélkül történjen, hogy ezek az országok túlzott adósságot halmozzanak fel a jövőben. Az ajánlás betartása szorosan együtt jár a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap (IMF) a nem kedvezményes hitelezésre érvényes hitelkorlátok feltételességére és a fenntartható hitelezésre vonatkozó követelményeinek szigorú betartásával. Az ajánlás keretében a hozzá csatlakozók fontos átláthatósági intézkedéseket fogadtak el – ilyen például a Világbank és az IMF felé történő információszolgáltatás előírása. Az adósságfenntarthatósági értékelések a legtöbb esetben az exporthitel-ügynökségeknek az országonkénti fedezeti politikájára hatást gyakorló átfogó országkockázat-értékelés részét képezik.

h) Egyéb információk az éves tevékenységi jelentésekben

A tagállamok arról számoltak be, hogy gondoskodnak annak biztosításáról, hogy az exporthitel-ügynökségek az érzékeny üzleti információk bizalmas jellegének tiszteletben tartása mellett a lehető legátláthatóbb módon működjenek. A közös megközelítésről szóló OECD-ajánlás szerint az EU egészében harmonizált eljárás előírja a részletes információk közzétételét azon projektek esetében, amelyek kedvezőtlen környezeti vagy társadalmi hatásokkal járhatnak. Az exporthitel-ügynökségek arról számoltak be, hogy az ajánlás 39. és 41. cikkével összhangban minden esetben nyilvánosságra hoznak minden szükséges információt – tehát az „A” kategóriába tartozó projektek esetében a releváns előzetes információkat, beleértve a környezeti és társadalmi hatásvizsgálatokat is, továbbá valamennyi támogatott, „A” és „B” kategóriába tartozó projekt esetében a releváns utólagos információkat – a 2. mellékletben említett weboldalaikon az erre a célra létrehozott oldalakon.

Számos uniós exporthitel-ügynökség rendelkezik a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó politikával, amely jellemzően nemcsak belső erőfeszítéseket, hanem az exporthitel-ügynökség ügyfeleivel folytatott szoros párbeszédet is magában foglal. Ebben az összefüggésben egyre gyakoribb, hogy az exporthitel-ügynökségek értékelik saját gyakorlataikat és tervet dolgoznak ki környezeti hatásuk csökkentésére, például becsléseket készítenek a karbonlábnyomukra vonatkozóan.

4. Az exporthitel-ügynökségek uniós célkitűzéseknek és kötelezettségeknek való megfelelése

Az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 3. cikke felsorolja az Európai Unió általános célkitűzéseit; a 21. cikk meghatározza az Unió külső tevékenységének elveit és célkitűzéseit. Az EUSZ 3. cikkének (5) bekezdése értelmében az Európai Unió a világ többi részéhez fűződő kapcsolataiban „[h]ozzájárul […] a Föld fenntartható fejlődéséhez, a népek közötti szolidaritáshoz és kölcsönös tisztelethez, a szabad és tisztességes kereskedelemhez, a szegénység felszámolásához és az emberi jogok, különösen pedig a gyermekek jogainak védelméhez, továbbá a nemzetközi jog szigorú betartásához és fejlesztéséhez, így különösen az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt alapelvek tiszteletben tartásához”. Az EU közös kereskedelempolitikája kapcsán az Európai Unió működéséről szóló szerződés 206. cikke, illetve 207. cikkének (1) bekezdése hivatkozik az Unió külső tevékenységének elveire és célkitűzéseire.

Az Európai Parlament a Bizottság állásfoglalását kérte arról, hogy a tagállamok hivatalosan támogatott exporthitelek nyújtásakor megfelelnek-e az uniós célkitűzéseknek és kötelezettségeknek. A Bizottság az éves felülvizsgálatát az 1233/2011/EU rendelet alapján végezte el. Így a Bizottság felülvizsgálata a tagállamok által benyújtott éves tevékenységi jelentéseken alapul, és nem tekinthető kimerítőnek.

A Bizottság úgy véli, hogy a rendelkezésre álló információk meggyőző bizonyítékkal szolgálnak arra nézve, hogy a hivatalosan támogatott uniós exporthitel-tevékenységek megfelelnek az EUSZ 3. és 21. cikkének. Az OECD-ajánlások keretet biztosítanak a tagállamok exporthitel-programjainak irányításához. A tagállamok ezen ajánlások alapján és az uniós célkitűzésekkel összhangban alakítják ki saját szakpolitikáikat is. A tagállamok több szakpolitikát is bevezettek az éghajlatvédelmi átállás támogatása és a fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos projektek támogatásának csökkentése, valamint az átállást előmozdító projektek fokozott támogatása érdekében. A Bizottság elősegíti a további előrelépést ezen a területen, támogatja például a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivezetésére irányuló tagállami kötelezettségvállalások további megerősítését. Ami a nemzetközi kötelezettségeknek és az uniós versenyjog szerinti kötelezettségeknek való megfelelést illeti, a Kereskedelmi Világszervezetnél nem merültek fel vitás ügyek uniós tagállam 2024. évi exporthitel-tevékenységeivel kapcsolatban, és a Bizottsághoz sem érkezett panasz az uniós előírások exporthitel-ügynökségekkel kapcsolatos lehetséges megsértésére vonatkozóan.